

Hovedsatsningsområdet

Ingen arbeidslivsatsning

Bjørnar Olsen

spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi, Lysne Helse

Rudi Myrvang

Psykolog, spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi, leder for Psykologforeningens spesialistutvalg i organisasjonspsykologi

Consummatum AS

Nina Laue Næspe

psykolog, daglig leder Lysne Helse

Halvveis inn i landsmøteperioden sliter Psykologforeningen med å følge opp hovedsatsningsområdet «arbeid og utdanning».

En nyvalgt psykologpresident uttalte i november 2019 at han skulle sette seg ned med sentralstyret, utvalgene og lokallagene for å spisse hovedsatsningen «arbeid og utdanning». I årets marsutgave av Psykologtidsskriftet forteller Håkon Skard at sentralstyret har snevret inn og operasjonalisert hovedsatsningsområdet til en liste over 29 tiltak de ønsker å gjennomføre i tråd med en tentativ fremdriftsplan. Halvannet års politisk arbeid har altså gitt oss et foreløpig ønske om fremdrift og tiltak som mest av alt dreier seg om ytterligere kartlegging av behov og videre dialog med medlemmer og myndigheter.

Samfunnsbidraget

Halvveis inn i landsmøteperioden er det fortsatt vanskelig å se konturene av satsningen. Men skal Landsmøtet 2022 kunne – for å låne Skards ord – «se hva sentralstyret har gjort og ikke gjort, og hva de har fått til og ikke fått til for å kunne evaluere oss som foreningens øverste organ», haster det. Det ligger riktig nok til politikken vesen mer å love handling enn faktisk å handle. Likevel, et hovedsatsningsområde er ment å være Psykologforeningens politikk på et bestemt samfunnsområde, der psykologisk kunnskap og psykologer kan gi vesentlige bidrag til å løse hittil uløste, viktige samfunnsoppgaver. Selv om vi fortsatt mener at en hovedsatsning som omfatter både utdanning og arbeidsliv, favner for bredt (se Myrvang, 2020 og Olsen, 2020), er det liten tvil om at begge samfunnsfeltene er mer enn verdige hovedsatsningsområder. Det er også fullt mulig å spisse satsningen, for eksempel ved å avgrense utdanning til å handle om direkte yrkeskvalifisering, slik at forbindelseslinjen mellom utdanningsløp og arbeidsliv bli tydeligere. En pågående pandemi, med permitteringer, omskoleringer og bransjeskifter, er begrunnelse god nok for en slik avgrensning.

Når stadig flere oppgaver automatiseres og et stadig mindre antall multinasjonale selskaper står som eiere, trengs det nye tanker

Inkluderende arbeidsliv

Arbeidsliv er et riktig satsningsområde for psykologstanden. Som regjeringen skriver i årets perspektivmelding, er deltakelse i arbeidslivet den fremste forsikringen mot fattigdom – og fattigdomsbekjempelse, særlig blant barnefamilier, er regjeringens viktigste sosialpolitiske målsetting. Et inkluderende arbeidsliv er også nødvendig for å bekjempe utenforskap og bedre integrering; ikke minst viktig når vi vet at norsk arbeidsliv i mindre grad enn andre OECD-land evner å inkludere folk med funksjonsnedsettelse. Andre eksempler på utenforskap ser vi når alder eller et utenlandskklingende navn står i veien for jobbintervju, eller vi finner systematiske skjevheter i opptaket til studier og lærlingplasser. Vi er heller ikke i mål med inkluderingsarbeidet bare vi lykkes med å sysselsette en større del av befolkningen; vi må også sørge for at de blir en reell del av virksomheten, slik at de forblir i arbeidslivet og vi får utbytte av kompetansen de bringer til torgs. Et inkluderende arbeidsliv går derfor langt utover behandling, og handler vel så mye om å utvikle et arbeidsliv der for eksempel mennesker med funksjonsnedsettelse finner sin naturlige plass. Og vi rekker ikke annet enn å nevne hvordan et slikt arbeidsliv forebygger sykdom og uhelse.

I forkant

Arbeid som hovedsatsning handler videre om å være i forkant av de store endringene arbeidslivet står overfor de nærmeste årene; som at millioner av mennesker over hele verden kan miste sitt daglige arbeid som følge av den teknologiske utviklingen. Når stadig flere oppgaver automatiseres og et stadig mindre antall multinasjonale selskaper står som eiere, trengs det nye tanker både om hvordan arbeidslivet skal organiseres, og hvordan bidra til meningsfullt livsopphold for en økende gruppe mennesker som faller utenfor det vi dag kaller arbeidslivet. Viktige stikkord for denne debatten kan være (internasjonal) borgerlønn, meritokratiets skyggesider, følgene av «gig-economy» for tilhørighet og trygghet, velferdsstatens finansiering, arbeidslivet som fellesskap, sykefraværarbeid på systemnivå og kvinnehelse.

Samfunnsbygging

Arbeid handler – akkurat som utdanning – om hvilket samfunn vi ønsker oss. Da kan man ikke ha berøringsangst når det kommer til samfunnspolitikken, og det trengs mer enn tentative fremdriftsplaner, behovskartlegging og dialog. I stedet er det på tide å holde frem hvordan psykologisk kunnskap og psykologers praksis faktisk kan løse arbeidslivets og samfunnets utfordringer.